

i Tien uitgeverijen en Schwob zetten de afgelopen zomer tien herontdekkingen in het zonnetje, op het Schwobfest, in de boekhandel en op de website Schwob.nl. Op deze site is nog veel meer informatie te vinden over 'de beste onbekende boeken van de wereldliteratuur'.

verk

Het bloeien van de avondwinde gaat over romantische gevoelens en intellectuele verlangens van een Amerikaans gezin op een boerderij, maar ook over nostalgie, de liefde voor het land, de natuur, God en elkaar.

Foto: Wikipedia

het succes van *Stoner* ook meteen vertaald en gepubliceerd en wordt nu zo mogelijk nog lovender ontvangen dan *Stoner*. Ook andere hedendaagse auteurs die plotseling in de schijnwerpers komen te staan ervaren tegelijkertijd ook een hernieuwde interesse in hun andere, oudere werk. Zo brak *writer's writer* James Salter (1925) vorig jaar met *Alles wat is* plotseling door naar het grote publiek, waarna uitgeverij De Bezige Bij voor het eerst een vertaling publiceerde van Salter's roman *Lichtjaren* uit 1975.

Samenloop

Alle drie hierboven genoemde factoren worden gecombineerd bij het boek *Het bloeien van de avondwinde* van Jetta Carleton: zij profiteerde van een gelukkige samenloop van omstandigheden. Pulitzer Prize-winnares Jane Smiley brak een lans voor Carletons boek uit 1963, juist in een tijd die rijp is voor herontdekte meesterwerken over het Amerikaanse platteland. *Het bloeien van de avondwinde* speelt zich af in het westen van Missouri, in de eerste helft van de twintigste eeuw. Matthew en Callie Soames hebben daar een boerderij, waar hun volwassen dochters elk jaar een paar weken in de zomer doorbrengen. De jongste dochter Mary Jo vertoont qua karakter en achtergrond veel gelijkenis met Jetta Carleton zelf. Carleton (1913-1999) verliet het platteland en de boerderij van haar ouders om in de jaren vijftig en zestig carrière te maken in de New Yorkse tv- en reclamewereld, in tegenstelling tot haar twee (veel) oudere zussen, die net als hun vader in het onderwijs

werkten. Dit boek is een eerbetoon aan de wereld van haar jeugd, een wervelende weergave van het zelfvoorzienende landelijke leven, waar slechts kleine snippers vooruitgang doordringen.

In het eerste deel *De familie* vertelt Mary Jo in de eerste persoon over de laatste vakantiedagen ergens in de jaren vijftig die de gezinsleden graag samen door willen brengen, wat door burens en sociale verplichtingen echter in de war wordt geschopt. Uiteindelijk geeft dat allemaal niks, zolang ze maar wel 's avonds op tijd zijn om de avondwinde te zien bloeien, met prachtige witte bloemen die tegen de schemering maar heel even open gaan voor ze weer verwelken. 'Het bloeien van de avondwinde was een soort wonder en bezat, zoals alle werkelijke wonderen, een helend vermogen.'

Als het geluk toeslaat, moet het meteen uitgemolken worden

In de vijf delen daarna staat telkens een ander lid van het gezin centraal en wordt in de tweede persoon hun karakter en de gebeurtenissen die dat hebben gevormd toegelicht.

De oudste dochter Jessica schraapt al haar moed bij elkaar om ervandoor te gaan met arbeider

der Tom, en moet nog dapperder zijn om na zijn dood ook weg te blijven buiten het bereik van de vleugels van de familie.

Vader Matthew is het strenge maar rechtvaardige en godvruchtige school- en gezinshoofd die in zijn eigen familie altijd een buitenbeentje was vanwege zijn intellectuele ambities. Zijn verlangen naar kennis en naar een rijk cultureel leven neemt nooit af, net als zijn zwak voor slimme, levenslustige schoolmeisjes. Er is daarom ook altijd iets van teleurstelling of ontevredenheid in zijn houding, vooral ingegeven door zijn eigen onzekerheid – hoewel hij ook zielsveel houdt van zijn vrouw en zijn dochters. 'Verlangen en misnoegen waren hem vertrouwd en hij voelde zich veiliger. [...] Hij verzette zich altijd tegen datgene wat hij het liefste wilde.'

De derde dochter Mathy is de meest ongrijpbare van het gezin. Ze is onafhankelijk, dromerig, speels en onrustig, en veel te (eigen)wijs voor haar jaren. Zij trouwt op 16-jarige leeftijd met Ed Inwood, een vliegenier en avonturier, en net zo'n vrije geest als Mathy zelf.

Na Mathy's plotselinge dood is Leonie, de deugdzame tweede dochter, degene die het gezin bij elkaar probeert te houden door hen af te leiden met gezamenlijke activiteiten; muziek, lezen, eten, werken. Naast de jongste dochter Mary Jo is ook Mathy's zoon Peter bij haar gezin gekomen. Als Leonie het zorgen zat is en naar de grote stad vlucht komt ze Ed tegen en - het bloed kruipt waar het niet gaan kan - ze worden verliefd op elkaar.

Moeder Callie tot slot is de werkelijke drijvende en verbindende

kracht van het gezin. Zij is zelf niet zo ontwikkeld, maar weet wat liefde en hard werken is en laat haar man Matthew zoveel mogelijk vrij om zijn dromen na te jagen, om hem op de juiste momenten ook weer naar zich toe te trekken. Zij zorgt dat het eten van het land op tafel terecht komt, dat het huis, de bedden, de kleren schoon zijn, en dat haar dochters ieder hun steentje bijdragen aan die hele onderneming. Callie is de bezige bij, de moederkloek, de stille genietster, en de drager van het grote geheim in het hart van dit gezin.

Het bloeien van de avondwinde is een intens boek als het gaat om de romantische gevoelens en intellectuele verlangens van de personages, maar ook als het gaat om de liefde voor het land, de natuur, God en voor elkaar. Carletons schrijfstijl is ook intens en leven-

Natuurlijk is nostalgie dé grote kracht van Carletons roman

dig – ze laat de lezer de strijd, het verdriet, de blijdschap, het broeierige weer en de zinderende energie van een werkdag op de boerderij werkelijk voelen. Zware onderwerpen wisselt ze af met licht ironische humor en originele vergelijkingen, en de opbouw van het verhaal langs de zes verschillende perspec-

tieven zit uiterst knap in elkaar.

NostalgieNatuurlijk is nostalgie sowieso een grote factor in de aantrekkingskracht van het herontdekte meesterwerk in het algemeen, en het is ook dé grote kracht van Carletons roman. Zoals vertaalster Rebecca Wilson schrijft: 'Dit boek voedt niet alleen de nostalgische verlangens naar een voorbijgevoerde wereld van zijn lezers, nu, in 2014. Nee, dit boek is uit pure nostalgie geschreven, nostalgie van de schrijfster naar de wereld van haar jeugd die ze zich voelde ontglippen.' Het is Carleton goed gelukt de herinnering aan die wereld levend te houden, en de familie Soames neer te zetten als mensen van vlees en bloed. Ook dat spreekt lezers uiteraard aan, niet alleen die van herontdekte meesterwerken, maar van welk goed, onvergetelijk boek dan ook; de herkenbaarheid en in-voelbaarheid van universele menselijke waarden en emoties – liefde, frustratie, religie, identiteit, onvervulde verlangens, dood. Het gaat erom dat een boek, of het nu gisteren of juist vijftig, honderd of honderden jaren geleden geschreven is, de menselijke natuur laat zien, en hoe wij omgaan met vragen, conflicten en emoties. Jetta Carleton toont precies dat, liefdevol, oprecht en authentiek. Ik breek een lans, en geef het boek graag aan u door.

i *Het bloeien van de avondwinde*. Jetta Carleton. Vertaling Rebecca Wilson. Van Genneep, 15 euro

